

# ДЕФІСНИЙ ПРАВОПИС СКЛАДНИХ НАЙМЕНУВАНЬ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Вінницький національний технічний університет

## Анотація

У статті схарактеризовано істотні відмінності французької мови від інших мов, заналізовано проблему дефісного правопису складних найменувань у французькій мові. Виокремлено групи складних найменувань із дефісним правописом за їхніми структурно-морфологічними особливостями.

**Ключові слова:** французька мова, дефісний правопис, складне слово, компонент, складне найменування.

## Abstract

Article Author determined significant differences in French from other languages, analyzed the problem defisnoho spell difficult names in French. Examined groups of complex names of defisnym spelling in their structural and morphological features.

**Keywords:** French, defis spelling, compound words, component, complicated names.

Французька мова — мова французів, офіційна мова Франції, одна з офіційних у Бельгії, Швейцарії, Канаді, офіційна у 29 країнах світу. Також французькою мовою користується населення багатьох країн Африки, зокрема й мого рідного Камеруну. Французька — 11-та серед найуживаніших мов світу, французькою розмовляють близько 200 мільйонів людей.

Крім того, французька мова — друга у світі за популярністю вивчення як іноземної мови. Словоскладання сучасної французької мови — особливий спосіб утворення нових слів, який сьогодні часто досліджують. Це пов'язане з тим, що словоскладання у французькій мові — досить молода галузь словотвору, що має великий потенціал.

Дослідники зазначають, що французькі складні слова мають багато спільних рис із відповідними складними словами германських мов [1]. Ми ж визначили, що такі спільні риси пов'язують також французькі й українські слова. Зокрема, в українській мові під час словоскладання в нове слово об'єднуються окремі слова за допомогою дефіса [2]. Способом словоскладання у французькій мові утворюються близько 52% термінів, порівняймо з українською — близько 44% [3]. Словоскладанням, як в українській, так і у французькій мовах, переважно утворюються іменники.

Складні найменування з дефісним правописом у французькій мові формують декілька груп залежно від їхніх структурно-морфологічних ознак:

### 1. Складі слова з компонентами — французькими словами, побудовані за схемою «іменник + іменник»:

- *vloc-notes*: блокнот, від *vloc*: блок і *note*: примітка;
- *avion-cargo*: вантажний літак, від *avion*: літак і *cargo*: вантажний;
- *camion-citerne*: бензовоз, від *camion*: вантажівка і *citerne*: бак;
- *cure-dents*: зубочистка, від *cure*: лікування і *dents*: зуби;
- *infirmière-chef*: старша медсестра, від *infirmière*: медсестра і *chef*: лідер та ін.

### 2. Складі слова з компонентами – французькими словами, побудовані за схемою «іменник + іменник» (технічні терміни, машинобудвання):

- *bloc-cylindre*: блок циліндрів, від *bloc*: блок і *cylindre*: циліндр;
- *filtre-presse*: фільтр-прес, від *filtre*: фільтр і *presse*: прес;
- *machine-outils*: верстати, від *machine*: машина і *outils*: інструменти;
- *porte-outils*: апарат для інструментів, від *porte* (porter): нести і *outils*: інструменти та ін.

### 3. Слова з англійськими компонентами, які окремо використовуються у французькій мові:

- *auto-stop*: автостоп, від *auto*: авто; *stop*: зупинити;
- *hit-parade*: хіт-парад (лідери продажів, ранг дисків), від *hit* – популярна пісня, *parade* – парад;
- *nip-hop*: хіп-хоп, від *nip*: реакція здивування або емоції; *hop*: стрибати та ін.;

**4. Слова з англійськими компонентами, які окремо не використовуються у французькій мові (в українській мові їх не визначають складними словами):**

- *check-up*: медогляд;
- *drive-in*: кіно під відкритим небом;
- *fair-pay*: справедлива гра;
- *fast-food*: ресторан швидкого харчування;
- *pick-pocket*: кишеньковий злодій;
- *self-service*: самообслуговування та ін.

**5. Складі слова з компонентами — французькими словами, побудовані за допомогою інших частин мови (не двох іменників):**

- *serre-joint*: хомути, від *serre*(*serrer*): зтягнути і *joint*: суглоб;
- *peut-être*: можливо; від *peut*: може; *être*: бути;
- *petit-frère*: молодший брат, від *petit*: малий; *frère*: брат;
- *porte-clés*: брелок, від *porte*: нести; *clés*: ключ;
- *grand-père*: дідусь, від *grand*: старший; *père*: батько;
- *coupe-racines*: подрібнювач, від *coupe*: вирізати; *racines*: коріння;
- *porte-monnaie*: гаманець;
- *rendez-vous*: побачення тощо.

**6. Складні утворення із запозиченими компонентами *auto-*, *micro-*, *anti-*, *bio-*, *contre-* та ін., що завжди мають дефісний правопис, наприклад:**

- *auto-induction*: самоіндукція;
- *micro-organismes*: мікроорганізм;
- *micro-onde*: мікрохвильова піч;
- *anti-friction*: антифрикційний;
- *bio-organique*: біоорганічний;
- *contre-terrorisme*: проти тероризму, антитерористичний;

**7. Складні утворення з французькими компонентами (прийменниками) *sous-* ; *sans-* ; *avant-* ; *après-* ; *semi-*; *demi-* ; *au-* ; *ci-* ; *là-* ; *par-* та ін., що завжди мають дефісний правопис (в українській мові їх теж не визначають складними словами), наприклад: *demi-circulaire*, *demi-fin*, *demi-mondaine*, *sans-gêne*, *sans-souci*; *semi-aride* тощо.**

Отже, складні найменування з дефісним правописом у французькій мові мають спільні та відмінні риси з українською.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Колесник І. Г. Прагматичне вживання складних слів на сторінках французької преси / Колесник І.Г., Чуча П.О. // Вісник Запорізького державного університету. Філологічні науки. — 1999. — № 1. — С. 64 — 66.
2. Радомська Л. А. Мотиваційні відношення зовнішньої подібності у структурі термінологічних іменників-юкстапозитів / Л. А. Радомська // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. праць ; Хмельницький національний університет. — Хмельницький, 2016. — Вип. 10. — С. 6 — 9.
3. Нікуліна І. М. До питання про синтактико-морфологічний тип термінотворення в субконтинуумі інформатики й обчислювальної техніки / І. М. Нікуліна // Studia Linguistica. — 2009. — Випуск 3. — С. 241 — 247.

*Мбуїм Вільям Патрік* — студент групи ПМ-166, факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: [mbouyim3591@yahoo.fr](mailto:mbouyim3591@yahoo.fr).

Науковий керівник: *Радомська Людмила Анатоліївна* — канд. філол. наук, старший викладач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

***Mbuim William Patrick*** — Student group 1IM-16B, Faculty of Transport and Mechanical Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: [mbouyim3591@yahoo.fr](mailto:mbouyim3591@yahoo.fr).

Supervisor: ***Radomska Lyudmila A.*** — Ph.D., senior lecturer in linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.